

דברי הימים

ליקוטי דברי תורה על פרשת השבוע

נלקח מספר "שערי חיים" על פרשיות השבוע של מורינו הרה"צ שליט"א

ופרוש עלינו סוכת שלומך

אחרי ימי הרחמים, הסליחות והמחילות יוצאים בריקודים ומחולות. סוכות הוא זמן שמחתנו, כפי שכותבת התורה, זה הזמן לקבל שפע של שמחה ממעיני הישועה, ואף אם קשה לנו בימים אלו לשמוח לאור המגיפה המשתוללת בחוצות.

"שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה'" - סוכות הוא אחד ממועדי העלייה לרגל, כמו פסח ושבועות, משמעות המילה רגל היא חג, והמשמעות השנייה היא רגל - רגליים, האברים שהשם נתן בנו כדי שנוכל, ללכת, לרקוד ולטפס. החסידות מלמדת שכשם שהרגליים הן האברים המסייעים לאדם להתקדם - ע"י הליכה, להתרומם על ידי קפיצה וטיפוס, כך כשהרגלים קופצות ומתרוממות בזמן הריקוד, האדם מתרומם ל"מחוזות עליונים" גם בנפשו ובכך סולל עבורו דרך חדשה.

אמרו חז"ל, המקיים מצוות סוכה זוכה לאריכות ימים. ניתן לרמז מהפסוק: "כל האזרח בישראל ישבו בסוכות", "אזרח" בגימטריה "גבורה", שהבטיח הקב"ה שכל היושבים בסוכה יהיו אזרחים וזקנים, ולכן אזרח בגימטריה גבורות, שגייע לגבורות, כמו שכתוב "ואם בגבורות שמונים שנה".

האדמו"ר מטאלנא סיפר המלמד אותנו על כוחה של מצוה שנעשית בתמימות ומתוך לב יהודי חם, וכך סיפר האדמו"ר בשם בעל תשובה, שניגש אליו עם הסיפור המפעים הבא:

סבי היה גר באחת ממדינות ארצות הברית, הוא היה רחוק משמירת תורה ומצוות, אך כיוון שהיו לו שורשים יהודיים, הוא קיים מצוה אחת בדביקות ובמסירות נפש: שבוע בשנה הוא היה יוצא אל הצריף שבחצר ביתו ומסתגר שם יום ולילה, בכך - חשב הסבא - הוא מקיים מצות סוכה. לעת זקנותו, טרם צאתו מן העולם, הוא השאיר צוואה לבניו ונכדיו, ובה הוא כתב שמי שימשיך את מורשתו ויקיים את המצווה שהוא מסר את נפשו עליה, ויסתגר בצריף שבוע ימים, הוא יירש את כל נכסיו.

הבנים והנכדים חשבו שדעתו של אביהם השתבשה עליו בטרם מותו, וכי מה יש במנהג המשונה הזה, שנמשיך לקיימו בדביקות כל הדורות? מה גם שלפי חשבונם, מלבד דירתו העלובה בה היה גר, לא היו לו עוד נכסים, כך שלא היה מי מהנכדים שהסכים לשאת בעול קיום המנהג. לאחר זמן מה, הרהר לעצמו אחד הנכדים: 'הרי לסבא היה מאוד חשוב שימור המנהג, והראיה שהוא נידב עבור זה אל כל ירושתו, אם כן אני מסכים לקיים את המנהג ולהסתגר בצריף שבוע ימים'.

לאחר חתימת הסכם אצל עורך הדין של הסבא, קיבל הנכד לידי את המסמכים המעידים כי מעתה כל נכסי הסבא שלו הן. כאשר בדק הנכד היורש את תוכן הירושה, הופתע לגלות כי מלבד דירת המגורים של הסבא, עוד נכסים רבים לו, ואף השאיר כמה חשבונות בנק מלאים בכסף רב, ובין רגע אחד התעשר הנכד עושר רב. מידות טובות היו לו לנכד ולא סיפור לאף אחד מבני המשפחה על דבר עושרו כדי לא להעלות בלבם קנאה מיותרת.

בהגיע היום המיוחד, התאריך בו צריך הנכד לקיים את הצוואה, כך עשה, הוא נכנס אל הצריף והסתגר שם שבוע ימים. זה לא היה קל עבורו להיות כך סגור שבוע ימים. הקושי עוד גבר, כי הוא כלל לא הבין מה טעם יש במנהג המשונה הזה, מלבד ההצדקה למזון הרב שירש. כאשר יצא מן ההסגר החליט שכנראה לא לחינם נהג כך הסבא, ובוודאי יש לזה מקור יהודי, והחל לברר על פשרו של המנהג.

בחיפושיו, הוא פגש ברב יהודי, הוא סיפר לו על מנהגו של הסבא, ושאל אותו האם הוא מבין מדוע נהג כך? הרב הבין מיד כי מדובר בקיום מצוות סוכה, והחל לתחקר אותו על הצריף, ממה הוא עשוי? כמה דפנות יש לו? ובמה הוא מסוכך? הנכד שלא ממש הבין את מושגי ההלכה ששאל אותו הרב, הציע לו שיבוא עמו אל הצריף ויראה אותו בעצמו, הרב בא אל הצריף וראה כי הוא עשוי מפח ופלסטיק ואינו מסוכך בדבר הכשר לסכך. הרב השתומם ולא האמין: יהודי שכל כך היה רחוק משמירת תורה ומצוות ומסר את נפשו לקיים מצוה אחת, ואף אותה לא קיים כלל כהלכתה. הרב החל להסביר לנכד מהי מצוות סוכה, לצורך כך הוא סיפר לו על יציאת מצרים ועל ענני הכבוד, על מתן תורה, ועל המצוות שאנו מקיימים עד היום, ועל המצווה המיוחדת שקיים הסבא, אמנם במסירות אך לא ממש כמו שצריך.

הנכד שתה בצמא את דברי הרב, והמשיך לשאול שאלות והתעניין על שאר מצוות היהודים, הרב הציע לו להצטרף לשיעורי התורה אותם הוא מוסר, וכך הנכד התחיל להתקרב אל היהדות, ובסופו של התהליך הוא חזר בתשובה שלמה, והקים משפחה לתפארת. ללמדך, כמה גדול כוחה של מסירות נפש למצווה, שאף אם היא פסולה למהדרין, היא יכולה לחולל מהפך בלבו של יהודי ולהשיבו אל חיק אבינו שבשמיים.

"אני הוא הנכד", סיים בעל התשובה את סיפורו האישי לאדמו"ר ששתה בצמא את דבריו, "בזכות מסירות הנפש למצוות סוכה והרצון העז לקיימה במסירות נפש, חזרתי בתשובה שלמה".

ה'כף החיים' מביא בשם ה"פה ללב": "מאן דזהיר במצוות סוכה, ולעשותה כתיקונה, מובטח לו שלא יהיה מריבה בתוך ביתו כל אותה שנה". ובספר 'סגולת ישראל' מביא סגולה להינצל מחלוקת: "ילמד מסכת סוכה בכל ימות השנה, כמו שנאמר: 'תצפנם בסוכה מריב לשונות'".

העורך

זמני השבת

- 6:19 הדלקת הנרות:
- 6:35 שקיעת החמה:
- 6:45 קבלת שבת ויו"ט:
- 5:53 עלות השחר:
- 7:05 נץ החמה:
- 9:00 שחרית:
- 9:56 - 9:20 סופ"ז ק"ש:
- 12:49 חצות:
- 6:00 דף היומי:
- 7:00 מנחה:
- 7:23-7:46 מוצאי שב"ק:
- 7:20-7:44 מוצאי יו"ט:

זיכוי הרבים

רכשו לכם זכות הפצת הגליון 'דברי חיים' להצלחה ולסיד"ש בכל הענינים או להנצחת קרוביכם.

kehilasdiveichaim@gmail.com

נדבת

חפסת גליון ופצתו

לעי"נ
האשה החשובה והכבודה מרת יהודית חנה מקסוול ע"ה בת הר"ר שלמה וויט זצ"ל נלב"ע כ"ז ניסן התשנ"ב

חסרון שמחה וסיפוק אצל אנשים הוא מחמת שהגוף ונשמה מריבים זע"ז, אבל אדם המתנהג בקודשה אזי הנשמה מסכים, ואין כאן מצב של גיעול, וזה בשמחת החג שלאחר כפרת עונות מרגיש השמחה, [וזהו באמת ענין מוצאי יו"כ פ' לך אכול בשמחה, שאינו פטור מהתענית והראיה שת"ב אין מרגישים זה, אלא משום שהנשמה שבע רצון שהגוף עשה שלום עמו], ובאמת זה יכול להיות ע"י אכילה ושתיה אם נעשה כראוי וזהו שמחת החג.

כנשר יעיר קינו עי' רש"י מוטב יכנס החץ בי ואל יכנס בבני, בסוף סדר העבודה אומרים ויו"ט היה עושה בצאתו בשלום מן הקודש אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקינו, ראיתי בחידו"ת למהר"ם ט"ב שביאר הענין עפ"י ד' הרה"ק מבארדיטשוב זצ"ל שאמר על מה שאומרים שלא יצטרכו עמך לא זה לזה ולא לעם אחר, שלא נצטרך לדמות ישראל לאוה"ע ורק בשביל זה נזכה בדין, אלא ישראל מצד עצמם יהיו ראוי לזכות, וכן איתא בישוע"ק עה"פ כי יעקב בחר לו קה ישראל לסגולתו, כי בחי' יעקב הוא כשבוחרים אותו מבין אוה"ע אבל ישראל זה מדרגה יותר גדולה, ראויים מצד עצמם, שהם סגולתו של הקב"ה, והנה עבודת השעיר לעזאזל הוא ר"ת זה לעומת זה עשאם אלקים ענין הבחירה בין יעקב לאוה"ע אבל השעיר לה' שנכנס אל הקודש פנימה הוא בחי' ישראל לסגולתו, וזה בצאתו בשלום מן הקודש שעשה שלום בין ישראל לאביהן שבשמים אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקינו, זה מורה על ענין אהבת הקב"ה לעם ישראל, וזה הענין בשעת יציאת מצרים שהיה קיטרוג הללו והללו, לזה אמר הקב"ה מוטב יכנס החץ בי דהיינו שזה גזירת הקב"ה שאוהב את ישראל. וזה ענין סוכות צילא דמהימנותא בצילא דקוב"ה, ושמיני עצרת עכבו עמי יום א' ישראל לסגולתו.

מבואר במדרש שהד' מינים הם כנגד אברי האדם הלב והשדרה והעין והפה, למה אין פרי כנגד המוח, וי"ל לפי המבואר בספה"ק שענין הד' מינים הוא להמשיך המוחין אל המידות וע"י בישמח ישראל שמסביר הענין דעבודת הימים הנוראים הוא העבודה של וידעת היום וכו' דהיינו השגות, אבל אחר כך מתחיל העבודה של למעשה, כי האמונה בדעת אינו מספיק אלא צריך להיות אמונה בלב ואמונה באברים, ולכן אין לוקחין פרי כנגד המוח אלא כנגד הלב והאברים, להורות כי עכשיו העיקר הוא הכלי המעשה ולכן האתרוג נפרד מן שאר המינים כי עבודת הלב ועבודת האברים ג"כ שני עבודות הן.

ענין השמחה בניסוך המים י"ל שהמים התחתונים בצי אנו בעי' למהוי קריבא לגבי מלכא, ונתן להמים המצוה של ניסוך המים ע"ג מזבח ונתפייס, והמתבונן בזה יראה, שרק לאחר ג' אלפים שנה לבריאת העולם התחילו המצוה של ניסוך, ורק כמה פעמים בשנה מנסכין מעט מים ע"ג המזבח, ומזה נתפייס כל המימות שבעולם שלא איכפת להן להיות תחתונים ושישפכו לתוכה כל הליכלוכים וכו' "אבי צו טוהן א' מצוה" הרי זה מראה גודל חשיבות של מצוה א', וכן אומרים בשם צדיקים שכדאי לחיות כל החיים בעולם לענות פ"א איש"ר, וזה מביא לידי שמחה עצומה על גודל חשיבות של מצוה א', ולכן שמחו מאוד במצוה זו.

ענין פרי החג שנתמעטים אף דקיי"ל מעלין בקודש, באמת אין זה מיעוט אלא עליה, כי בכ"א יש ניצוץ של אוה"ע דהיינו המידות רעות ושחיתות, וכמבואר במג"א לענין ברכת שלא עשני גוי עיי"ש], ועבודת החג הוא למעט בזה, ע"י התקרבות לה', בצילא דמהימנותא, וממילא נתעלה בקדושה עד שנעשה בבחי' קשה עלי פרידתכם.

בספר צבי לצדיק כתב דלכך קראו הז"ל מצות סוכה "מצוה קלה" לפי שמצות סוכה הוא סגולה לעשירות, כמבואר בספה"ק עה"פ בצל החכמה בצל הכסף, ולכך מצוה זו מביא שלא יהיה חסרון כיס ויהיה לו הרחבת הדעת.

בזוהר הקדוש פרשת אמור כתב [מתורגם בלשה"ק] וישב ביום ההוא עשו לדרכו אימתי בשעת נעילה אזי הולך מעם ישראל והקב"ה מוחל אז עונות בני ישראל, וכיון דהמקטרג הלך הקב"ה רוצה לשמוח ביחד עם בני ישראל, לכן הקב"ה ציוה להם לישב בסוכות ובה הוא בשמחה עמהם, ובאלשיך הקדוש כתב דבחו הסוכות מצינו לשון התורה [פרשת אמור כ"ג, מ"א] וחגותם אותו חג לה', שעיקר שמחת חג הסוכות הוא לה' שהקב"ה בעצמו שש ושמה כביכול על שהמליכו אותו בעולם במשך הימים נוראים [דוגמא למלך בו"ד שלאחר ההכתרה שלו הוא עושה סעודה גדולה ושמחה עצומה לכל פמליא שלו] ואנחנו שמחים בשמחתו של הקב"ה, ולכן נקרא סוכות "חג לה'".

בגמ' יומא ע"א איתא כשפגש האיש עתי את כה"ג בשוק אמר לו "מחיה חיים עשינו שליחתך" ויל"ע בלשון מחיה חיים, וי"ל עפ"י המבואר שמידת ה' ה' בי"ג מידות של רחמים אני ה' קודם שיחטא אני ה' לאחר שיחטא, דיש הויה חדשה לאחר החטא דמצד מידת הדין נפש החוטאת תמות, וכן היה בתחילה רצון הבורא, אבל במידת הרחמים הקב"ה מחיה שוב הבריאה אפילו לאחר שיחטא, ולכן השם הוי"ה המורה על מהוה כל היות שייך לאחר שיחטא, והנה חג הסוכות הוא החג שלאחר קבלת התורה וכמבואר בשם הגר"א דבטו תשרי השרה הקב"ה שכינתו בישראל לאחר שמחל להם בחטא העגל, ולכן זה הוי"ה שניה בריאה חדשה, ולכן אמר להכה"ג מחיה חיים דהיינו הוי"ה שניה לאחר שיחטא עשיתי שלוחתך שנתכפר להם בחטא העגל, ועי' חכ"ש סי' תרכ"ה בשם הירושלמי פ"ק דיומא דענין כיסוי ענן הקטורת קאי עה"פ כסית כל חטאתם סלה, וזה ענין סוכה לכסות מזרם וממטר ומעונש גיהנום, והסוכה הוא שמירה כנגד החיצונים.

עוי"ל בלשון מחיה חיים, י"ל הכונה מחיה חיים שעיקר יסוד אמונה הוא להאמין שבכל רגע ורגע הקב"ה מחיה את כל הבריאה וזה יסוד האמונה, ולא רק בשעה שעושה נסים כגון מחיה מתים [עי' ריטב"א ריש תענית דקאי על חולים מסוכנים שמתרפאים] אלא הקב"ה מחיה חיים וזה תכלית עבודת יום הקדוש באמירת בשכמל"ו בקול רם, ולכן בימים טובים מתפללים אבינו מלכינו גלה כבוד מלכותך עלינו ואיתא בספה"ק הביאור כיזוע שעכשיו חסר "כבוד מלכותו" עי' אוהב ישראל פרשת וישב בשם הרבי ר' אלימלך, ואולי זה הכונה ואף הוא היה מתכוין כנגד המברכין לגמור את השם, פי' שיהיה שמו של הקב"ה שלם ולגמור את כל השם,

וכן הוא ענין סוכות יו"ט דוקא שלא בזמן הנס להראות שתמיד אנחנו בצל השכינה ולאחר יו"כ פ' שמשגיגים ענין "מחיה חיים" אפשר להיכנס בצילא דמהימנותא.

עבדו את ה' בשמחה [עי' לשון הרמב"ם סוף הל' לולב] ואנחנו עמו וצאן מרעיתו, כל בהמה או חיה יש לו אופן אין להגין על עצמו יש שיכולים להזיק יש שיכולים לברוח, הרים הגבוהים ליעלים סלעים מחסה לשפנים, חוץ מן הצאן שאינם מזיקים ואינם יכולים לברוח, השמירה היחידי שלהן הוא הרועה, וברגע שהצאן חושב שאפשר לו לחיות בלי הרועה הוא טועה, וכן בני ישראל קיומם הוא כל זמן שמרגישים שהם צאן מרעיתו של הקב"ה, וזהו ענין הסוכה בג' דפנות ותחת פסולת גורן ויקב ואנחנו בצילא דמהימנותא.

איתא באלשיך ה' ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם, ע"פ המבואר במדרש כל הנשמה תהלל קה שהנשמה רוצה להיפרד בכל רגע ורגע והקב"ה שומרו שישאר בגוף, [וזהו הענין של השכינה מראשותיו של חולה שאינו מניחו למות, וע"כ אתה חי], ואדם השומר גופו בקדושה וטהרה כמשכן מעט אזי ולא תגעל נפשי אתכם, ולכן יש להתפלל בר"ה דוקא על רוחניות כי בר"ה הריב בין הגוף והנשמה חזקה כמבואר בסליחות ער"ה, ואם מתפלל על גשמיות הנשמה יש לו תביעות חזקות, וי"ל דזהו ענין שמחת החג כי מה שרואים

ובס"ו התחילו לבנות המשכן, נמצא באותו יום חזרה השראת השכינה לכלל ישראל, לכן יושבים בו בסוכה בצילא דמהימנותא צילא דשכינתא דוגמא דהמשכן.

המצטער פטור מן הסוכה, תלמידי בעש"ט אמרו שמי שיש לו צער יכול להיפטר ממנו ע"י מצות סוכה, עוד כתבו שמצוות החג מסוגלים לאריכת ימים, "אזרח" בגימטריא "גבורה" דהיינו להגיע לגבורות שנים [זרע קודש דפ"ז], "לולב" בגימטריא "חיים", סוכה דירת "ארעי" בגימטריא "רפא" [אמרי נועם דל"ו], חולה ומשמישהן פטורין מן הצרות שלהם ע"י הסוכה [תפארת שלמה ד"ס], סוכה במילואו גימטריא רמ"ח דהיינו הקיום לרמ"ח אבריו [צמח צדיק דט"ו], סוכ"ה ר"ת סומך כל הנופלים וזוקף כל הכפופים [מגן אברהם דק"ג].

ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון כתב הגר"א שיש שני מצות שהאדם מקיימו בכל רמ"ח אבריו וגם הבגדים והמענלים שלו, דהיינו ישוב א"י וסוכות, וזה הפי' ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון.

ענין הארבעה מינים כתב במדרש [והובא בדעת זקנים ויקרא כג,מ] שהם סימן שזכינו בדין בימים הנוראים כמש"כ אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט הארץ, וד' מינים אלו אין להם שליטת שר ומזל אלא הקב"ה בעצמו והם בבחינה של שרביטו של מלך, ולכן כשבני ישראל לוקחים הד' מינים ומשתמשים בשרביטו של מלך סימן הוא שהוא מחל להם.

במדרש רבה פרשת אמור [לג,] א"ר אבין משל לשנים שנכנסו אצל הדיין ואינם יודעין מי נצח אלא מאן דנסיב באיין בידו הוא הנצח, כמו כן ישראל ואומות העולם נכנסין לדין ואין יודעין מי נצח, אלא במה שיששראל יוצאין ולולביהן בידיהן ואתרוגיהן בידיהן אנו יודעין שיששראל נצחו, לכן הזהיר משה לישראל וקלחתם לכם ביום הראשון וגו'.

בספר קרבן העדה הביא במעלת האתרוג, ששאר אילנות שינו ממה שציוה הקב"ה שיהיה עץ ופריו והן שינו ועץ עושה פרי, משא"כ באתרוג שטעם עצו ופריו שוה ודאי הדר הוא. כתב החוות דעת [מבעל הנהיבות] ששרשי אילן האתרוג מונחים וגדלים בארץ בצורת האותיות של שם הוי"ה ב"ה.

איתא בחיד"א שהארבעה מינים הם סגולה גדולה ונפלאה להינצל מכל צרה וגזירה רעה שלא תבא אפילו לאחור החג דהיינו לשמרו במקום מיוחד.

כתב השל"ה הקדוש ראיתי בני עלייה שהיו מנשקין הארבעה מינים שבלולב והסוכה בכניסתה וביציאתה ואשרי מי שעובד את ה' בשמחה, וכמבואר ברמב"ם סוף הלכות סוכה ששמחה בשעת עשיית המצוה הוא תנאי בקיום המצוה עיי"ש.

גודל ענין הנענועים בשעת קיום המצוה ובשעת הלל, כתב בספר יסוד ושורש העבודה "יעיין אדם בכתבי האריז"ל מהתיקונים הנפלאים והנוראים הנעשים בעולמות העליונים הקדושים ע"י הנענועים, וידע מה העבודה הזאת לנו, עם קדוש, ואז בודאי יגיל וישמח שמחה עצומה עד מאוד בעת הנענועים ועושה בזה נח"ר גדול ליוצרו ובוראו יתב"ש".

שמיני עצרת ושמחת תורה:

חיבור סוף התורה לתחילתה, בדרך הפילפול לעיני כל ישראל כי תורה לא בשמים הוא, ואף שי"א שלענין בירור המציאות תורה בשמים, עי' תוס' יוהכ"פ יומא ע"ה לענין המן

בטור סימן תי"ז כתב דפסח הוא נגד אברהם ורמז לדבר דכתיב ביה לושי ועשי עוגות, שבועות נגד יצחק דכתיב ביה קח לי משם שני גדיי עזים [נגד שני לחות], וסוכות נגד יעקב דכתיב ביה ולמקנהו עשה סוכות, וי"ב ראשי חדשים כנגד השבטים, וכתב הגה"ק מבעלזא זצ"ל לבאר השייכות של יעקב לסוכות, כי איתא בספה"ק דהסוכה יש לה קדושת ארץ ישראל, ומהיכן יודעין את זה, משום דמצינו אצל יעקב שזכה לקדושת ארץ ישראל בהיותו בחו"ל כמבואר במס' חולין דף צ"א על הפסוק ויפגע במקום דיעקב היה בחרון ונעקר הר המוריה ובא לקראתו, וזה רמז לבניו שיוכלו להשיג קדושת ארץ ישראל אפילו בחו"ל, וכמו שמצינו בסוכה, ומשו"ה סוכות הוא נגד יעקב.

וכן איתא בספר צמח דוד דכמו שבית המדרש יש לה קדושת ארץ ישראל כמבואר בברכות ה. ומהרש"א שם והטעם משום דשם מקבלין עליהם עול מלכות שמים וממילא לא נמצאים תחת שליטת שום מזל, דזהו כוחו של ארץ ישראל, אשר עיני ה"א בה מראית השנה עד אחריית שנה, כמו כן הסוכה אשר יושבין בה בצילא דשכינתא תחת צל כנפיו של כביכול הקב"ה, ממילא יש לו תוקף קדושת ארץ ישראל, ובתפארת שלמה כתב רמז לזה בפסוק שבעת ימים תחוג לה"א במקום אשר יבחר דהיינו השבעת ימים שחוגגים בסוכה הוא המקום אשר בחר ה' כמו ביהמ"ק שמשם תצא הברכה על ישראל.

כתב השפת אמת [דף ק:]: כי היושב בסוכה בצל הקב"ה הוא כמו יושב בגן עדן דשם הוא המקור של שמחה כמו שאומרים בשבע ברכות "כשמחך יצירך בגן עדן מקדם", והסוכה אשר חז"ל אמרו עליו ששם שמים חל עליה ג"כ מביא שמחה ולכן נקרא זמן שמחתנו, ויש בו הארה של גן עדן, אשרי למי שזוכה להרגיש את זה.

כתב בספר מאורן של ישראל [מבעל המאור עינים זצ"ל] וכן כתב בספר בני יששכר שמה שאומרים בתפילת נעילה יחביאנו צל ידו תחת כנפי השכינה, הכונה הוא על מצות סוכה, וכן כתב בספר תורת אמת שמקדושת יום הכיפורים נעשה האדם כלי שיוכל לקבל האור השופע בקדושת חג הסוכות, ועל זה מתפללין בתפילת נעילה שזוכה להיות נכלל בהשפעה זו בשעת ישיבתנו בסוכה.

בספר ייטב לב כתב "עיקר מצות סוכה להורות שאנו חסים בצלו יתברך ולא תחת שדים שלמעלה ועל כן יוצאים מבית לתחת אויר הרקיע, וכן הטעם של מצות ארבע מינים להורות על זה כי הארבע מינים נצמחים מתחת ידו של הקב"ה בעצמו ולא תחת שליטת איזה מזל" כמבואר בספרים [עיי' בבני יששכר].

הגר"א ז"ל כתב למה חג הסוכות הוא דוקא בט"ו תשרי דבשלמא ט"ו ניסן הוא חג הפסח כי אז היה הנס של יציאת מצרים, אבל בט"ו בתשרי אינו היום המדוייק של ענני כבוד שהיה כל הזמן, ותי' דמשה ירד ביוכ"פ לאחר מחילת חטא העגל, למחרת יוכ"פ הקהיל את העם וציוה להם על מלאכת המשכן כמבואר ברש"י ריש פרשת ויקהל, ושם כתיב והם הביאו אליו נדבה "בבוקר בבוקר" דהיינו שני ימים י"ב וי"ג תשרי, ובי"ד תשרי נטלו כל חכם לב את הזהב במנין ובמשקל

במדרש פרשת פינחס איתא שביקשו בניי שהקב"ה יוסיף מועדות, שהכונה שקשה הפרידה וע"י שמיני עצרת האדם מקבל השפעה על כל המועדות.

לע"נ

הרה"ח ר' דוד אליהו בן הרה"ח ר' יוסף חיים גרינוואלד זצ"ל

לע"נ

הרה"ח ר' בנימין בייטש בן הרה"ח ר' ישראל חזנוני זצ"ל

ישראל שנשברו הלוחות ועשו תשובה ושוב נעשה בראשית ברא בריאה חדשה ב' ראשית כנ"ל.

מנהג צאנז לזרוק תפוחים, ומקורו בתרגום שני במגילת אסתר, י"ל ענין התפוחים וכן מנהגינו לשיר כל הזמירות של כל השנה י"ל לפי מה שמבואר בספה"ק כתבנו בספר זכויות שמבקשים שהקב"ה יתן לנו זכויות ע"ש העתיד, ומרומז בפסוק ובחרת בחיים, ואז למען תחיה, תבחרו בצד הטוב בזכות העתיד למען תחיה וגו', לכן מזמרים זמירות של כל השנה כדי לבקש שהקב"ה יתן לנו זכויות ע"ש העתיד, זהו ענין התפוחים נעשה קודם לנשמע.

בספר עזרא [נחמיה ח' י"ד] כ' שבני ישראל אז לא ידעו ממצות סוכה עד שמצאו כתוב בתורת א' מצות סוכה עיי"ש כל הפסוקים, בספר משנת שכיר מביא שבימי המלחמה היה בעל המחבר בבודפסט והיה שם הרבה פלטים ורצה לחזקם, אמר להם שמה שמבואר שם שבכל השנים לא עשה סוכות כמו בימי נחמיה, כי בסוכה יש טעם כמבואר בפסוק באספכם, וכתבו הראשונים כדי לדעת שהכל מהקב"ה ולא יחשוב אדם כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, אמנם בימות עזרא שלא היה להם מה לאסוף מן השדה לבית אעפ"כ כתב בתורה עוד פעם תחוגו חג לה' שבעת ימים חוקת עולם, ויש בזה התחזקות בכל עת ובכל פעם.

באמרי יוסף כ' שהשמחה גדולה בימי עזרא היתה שאז פסק יצא דיצה"ר, והיה מצות סוכה יותר בשלימות, כי הסוכה פולסת מי שיש לו שמץ ע"ז, עי' יע"ד דרוש ו' שמרגישים ענני כבוד בתוך הסוכה, ולכן כ' שלא היתה שמחה מימות ישוע, ודרשו חז"ל שחסר ה' שלא ביטל ע"ז לגמרי, אף שההשחטה התחיל לאחר מיתנו מ"מ יש טענה עליו, אבל כיון שלא היה ע"ז אז לכן היה שמחה גדולה במצות סוכה.

בתפילה שאומרים קודם נטילת לולב אומרים ולידע איך שמך נקרא אלי פי' היות וד' מינים הם כשרבטי המלך שאינו תחת שליטת שר כמבואר בבני יששכר, בזה מראים שאנחנו בנים למקום ולא עבדים

בקהלת כ' הא' עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים, ופרש"י אדם הראשון נברא ישר וכשנזדווג עם חוה ונעשו "המה" בקשו חשבונות רבים דהיינו חטא עץ הדעת, ואית שהחשבונות שלהם היו שאם יהיה להם בחירה יותר רחבה יהיה עבודת השי"ת יותר גובה, ובאמת האתרוג תיקון לזה כי מה שהפירות חטאו בשעה שנצטוו עץ פרי עושה פרי, שעשו חשבון שלא יהיה נשאר מהם כלום, אבל ענין אתרוג שפריו קודם לעליו דהיינו נעשה קודם לנשמע שאין לעשות חשבונות, אלא בטל רצונו מפני רצונו, וזה דרגת יוסף, כדפרש"י ויוסף היה במצרים נסיון העושה ונסיון העושר, מהר"ם שפירא זצ"ל אמר לכן ביום השישי יש רמז לניסוך היין והמים בתיבת ונסכיה, מים דהיינו נסיון העוני ויין דהיינו נסיון העושר.

שמיני עצרת - קשה עלי פרידתכם, הכונה שלא יפרד בני ישראל מהקב"ה לא שהקב"ה יפרד מאתנו, איתא בספרים אשריכם ישראל מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, אבל המקוה פסול בזוחלין, וכן מי שנפרד מהקב"ה נעשה המקוה זוחלין, [הזכרתי דברי החי' הרי"ם במעשה מדרש קהלת דרחב"ת עם האבן שבאו חמשה מלאכים לסייעו להביאו לביהמ"ק]

ותו"ש לענין ב"ק ובקונ' דב"ס להגרא"ו ועוד, ולפי המבואר שם י"ל דהיכא דהוי נגד חזקת איסור ובעינן ב' עדים לכו"ע לא מועיל ב"ק, וא"כ בשאר המקומות שייצא ב"ק כגון בשלמה ובמך י"ל דלא הוי נגד חזקת איסור רק לברר המציאות עי' מפרשים גיטין ב'. דאפילו בדבר שבערווה שי' מהר"ק והר"ן קידושין ס"ד, דלברר מי הערווה לא הוי נגד חזקת איסור לא מועיל וכאן הוי ב"ק, ג"כ, אבל היכא שהוא נגד חזקת איסור לא מועיל וכאן הוי שבירת הלוחות איסור גמור שהוא מחיקת השם ולדונם כפנויה וכו' ולכן הוצרך לעשות לעיני כל ישראל, להורות שתורה לא בשמים הוא, אלא בשביל ישראל שכל הבריאה תלוי בהן, כמבואר ע"ז ט: העולם צריך לישראל כמו שצריך לרוחות עיי"ש.

ובדרך דרוש דהא דמועיל תשובה לישראל אף שמלך שמחל על כבודו אינן כבודו מחול, מ"מ זה דוקא בכו"ד שהוא כבוד המלוכה, אבל הקב"ה הוא אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא, מ"מ שייך למחול על כבודו, וא"ת למה אינו מועיל תשובה לנכרים, י"ל דיש שני עניני מלוכה מצד מה שהקב"ה מושל בעולם בזה שפיר הקב"ה יכול למחול אבל מצד מה שבני ישראל קיבלו הקב"ה עליהם למלך, זה אין הקב"ה יכול למחול, וממילא באוה"ע אינו מועיל תשובה מחמת כלל ישראל שאינם מוותרים, אבל לבני ישראל מועיל תשובה כיון שבנים לבין עצמם צריכים לוותר, והטעם שצריכים לוותר שכל ישראל ערבים זל"ז וכשלו איש באחיו, ממילא אם תשובה לא יועיל ליחיד יסבלו כל הכלל כולו, ובזה יובן דברי חז"ל דלאחר התוכחה הוריקו פניהם אמר הקב"ה אתם נצבים וכו', דהיינו המצוה של ערבות וממילא מועיל תשובה כנ"ל, והנה כשבאו בני"ל לסיני באו כאיש א' בלב א' ומשום כך הועיל תשובה אח"כ ע"י שבירת הלוחות בחטא העגל, וזה החיבור בראשית בשביל ישראל שנקרא ראשית, ואמרו חז"ל הם עשוני חטיבה א' בעולם אני עושה אותם חטיבה ב' בעולם, דאנחנו מעידים על הקב"ה והוא עמיד עלינו, וזה בראשית בשביל ישראל, וכיון שאנחנו גוי אחד שפיר מועיל תשובה.

וי"ל דזה ענין הקפות שמקבלים התורה בשמחה, דהיינו עול מלכותו ית"ש, וממילא מועיל תשובה, ולא לאוה"ע, ואולי זה הענין של פר אחד איל אחד סעודה קטנה להוציא את אוה"ע, שאין אנו מוותרים על כבודו ית"ש.

בשמחת תורה נוהגין לשיר המלך וגם הנוסח של שבת מלבד הנוסח של יו"ט, לרמז שביום זו יש בקריה"ת ששה קרואים כמו ביוכ"פ, וביחד עם בראשית שהוא מנהג יש ז' קרואים כמו בשבת.

מספרים על ר' הירש בערלינר שהשיב לשואל א' למה אין שואלים ארבע קושיות בליל סוכות כמו בליל פסח שבכל הלילות אנו אוכלים בבית הלילה זה יושבין בסוכה, השיב לו ר' הירש כי קשיא שואלים כשרואים דברים משונים, לדוגמא אם התינוק רואה ענינים של חירות אשר בזמן הגלות אין דרך של יהודי להתנהג כן לכן צריך לשאול, אבל מה שהולכים מדירת קבע לדירת ארעי אין בזה חידוש כי כן דרך היהודי שנעים נגדים ממקום למקום ואין זה חידוש שצריך לשאול עליו.

נעילת החג: חודש תשרי נקרא בר"ה ירח האייתנים דתקיפי במצות י"ל הכונה לפי מה שביארנו ענין אני ה' קודם שיחטא אני ה' לאחר שיחטא שיש בריאה חדשה הנקרא "לאחר שיחטא", בין לאדם הראשון בין לאחר חטא העגל, וי"ל דבחדש תשרי יש י"ג מצות חדשות כנגד י"ג מידות הרחמים, דהיינו תקי"ש, מלכיות זכרונות שופרות, תשובה, ויודי, תענית יוכ"פ סוכה ארבעה מינים והושענות, ובזכות י"ג מצות אלו נתעוררו י"ג מידות של רחמים וזה בריאה חדשה, ולכן לעיני כל

לע"נ

הרה"ח ר' פינחס בן הרה"ח ר' בנימין בינוט וזנבים זצ"ל

אשר הלך לעולמו לאחר שהודכן ביסורים קשים וקבלם באהבה בשם קפ"ר שמיני לסדר 'נקרובי אקדש' - נוסח תשנ"ז

